

96/14

Kontrolní závěr z kontroly privatizace podniku ČSAD Praha

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1996 pod číslem 96/14. Kontrolu provedl spolu s odborem průmyslu, dopravy a energetiky NKÚ a oblastními odbory NKÚ v Mladé Boleslavi a Táboře a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Petr Skála.

Cílem kontroly bylo ověřit postup privatizace podniku ČSAD Praha.

Kontrolovanými osobami byly:

Ministerstvo dopravy (dále jen „MD“), které bylo ke dni 1. 11. 1996 zrušeno a jeho působnost ze zákona přešla na Ministerstvo dopravy a spojů (dále jen „MDS“), Ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci (dále jen „MSNMP“), které bylo ke dni 1. 7. 1996 zrušeno a jeho působnost ze zákona přešla na Ministerstvo financí, Fond národního majetku České republiky (dále jen „FNM“), ČSAD Praha-Vršovice, a. s., ČSAD Služby výpočetní techniky Praha, s. r. o., ČSAD Technické a zásobovací služby Praha, a. s., JUDr. Jan Hofmann, Praha-Klíčov, ČSAD Služby výpočetní techniky Praha, státní podnik, ČSAD Praha-Klíčov, státní podnik.

Námítky proti kontrolním protokolům podaly MDS a ČSAD Služby výpočetní techniky Praha, státní podnik. Byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících.

K o l e g i u m N K Ú na svém XXVI. zasedání konaném dne 17. 11. 1997

s c h v á l i l o usnesením č. 3/XXVI/97
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. PRŮBĚH PRIVATIZACE

Podnik ČSAD KNV Praha byl ke dni 1. 1. 1991 rozdělen na 22 státních podniků. Zakladatelem těchto státních podniků bylo Ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR (dále jen „MHPR“), od 1. 1. 1993 přešla funkce zakladatele na MD (od 1. 11. 1996 na MDS).

Kontrolní akce byla zaměřena na proces privatizace následujících subjektů:

ČSAD Technické a zásobovací služby Praha, státní podnik;
ČSAD Služby výpočetní techniky Praha, státní podnik;
ČSAD Praha-Vršovice, státní podnik, provozovna Vršovice;
ČSAD Praha-Klíčov, státní podnik.

1. ČSAD Technické a zásobovací služby Praha, státní podnik (dále jen „ČSAD TZS“)

Na ČSAD TZS byly předloženy dva privatizační projekty:

Privatizační projekt evidenční číslo 21277 (dále jen „PP1“), zpracovaný vedením podniku, navrhoval převod podniku do právní formy akciové společnosti s použitím investičních kupónů. Privatizační projekt evidenční číslo 21276, předložený hlavním městem Prahou, navrhoval bezúplatný převod pouze části majetku ČSAD TZS, a to stavebních pozemků p. č. 579/1 a p. č. 579/3 v k. ú. Praha-Satalice.

Privatizační projekty byly MHPR předloženy dne 21. 8. 1992 na MSNMP. Stanoviskem ze dne 30. 7. 1993 zakladatel doporučil ke schválení PP1. Rozhodnutím o privatizaci ze dne 14. 10. 1993 MSNMP schválilo PP1 k realizaci.

Aktualizace PP1 byla provedena ke dni 30. 6. 1993. Podle přípisu MD ze dne 21. 10. 1993 ověřilo MD dokumenty aktualizující PP1 a potvrdilo jejich správnost.

Na podkladě výzvy FNM ze dne 9. 11. 1993 ministr dopravy rozhodnutím ze dne 12. 11. 1993 převedl majetek ČSAD TZS v hodnotě zjištěné ke dni 30. 6. 1993 ve výši 80 528 tis. Kč na FNM za účelem založení akciové společnosti.

2. ČSAD Služby výpočetní techniky Praha, státní podnik (dále jen „ČSAD SVT“)

Na privatizaci ČSAD SVT předložil zakladatel privatizační projekt evidenční číslo 21491 (dále jen „PP2“), jímž navrhoval prodej majetku předem určenému vlastníku - ČSAD Služby výpočetní techniky Praha, s. r. o.

PP2 byl MHPR předložen dne 10. 9. 1992 na MSNMP. Stanoviskem ze dne 30. 7. 1993 zakladatel doporučil PP2 ke schválení.

Po předchozím doporučení MSNMP vláda usnesením ze dne 9. 3. 1994 č. 133 rozhodla o privatizaci ČSAD SVT přímým prodejem privatizovaného majetku předem určenému vlastníku - ČSAD Služby výpočetní techniky Praha, s. r. o., za účetní hodnotu zjištěnou ke dni prodeje.

Aktualizace PP2 byla provedena ke dni 31. 12. 1993. Podle přípisu MD ze dne 26. 4. 1994 ověřilo MD dokumenty aktualizující PP2 a potvrdilo jejich správnost.

Na podkladě výzvy FNM ze dne 28. 6. 1994 ministr dopravy rozhodnutím ze dne 30. 6. 1994 vyjmul ke dni 1. 7. 1994 z ČSAD SVT privatizovaný majetek podle schváleného PP2 v hodnotě 25 566 tis. Kč a převedl jej na FNM k realizaci přímého prodeje.

3. ČSAD Praha-Vršovice, státní podnik, provozovna Vršovice (dále jen „provozovna Vršovice“)

Na provozovnu Vršovice předložilo vedení podniku privatizační projekt evidenční číslo 21216 (dále jen „PP3“), jímž navrhovalo převod samostatně privatizované jednotky do právní formy akciové společnosti s použitím investičních kupónů.

PP3 byl MHPR předložen dne 20. 8. 1992 na MSNMP. Rozhodnutím o privatizaci ze dne 3. 2. 1993 MSNMP schválilo PP3 k realizaci.

Aktualizace PP3 byla provedena ke dni 30. 6. 1993. Podle přípisu MD ze dne 19. 7. 1993 ověřilo MD dokumenty aktualizující PP3 a potvrdilo jejich správnost.

Na podkladě výzvy FNM ze dne 18. 8. 1993 ministr dopravy rozhodnutím ze dne 18. 8. 1993 vyjmul ze státního podniku ČSAD Praha-Vršovice privatizovaný majetek podle schváleného PP3 v hodnotě zjištěné ke dni 30. 6. 1993 ve výši 80 420 tis. Kč a převedl jej na FNM za účelem založení akciové společnosti.

4. ČSAD Praha-Klíčov, státní podnik (dále jen „ČSAD Klíčov“)

Na ČSAD Klíčov předložil zakladatel privatizační projekt evidenční číslo 21279 (dále jen „PP4“), jímž navrhoval převod podniku do právní formy akciové společnosti s použitím investičních kupónů a přímý prodej 58 % akcií zahraničnímu zájemci.

PP4 byl MHPR předložen dne 27. 8. 1992 na MSNMP. Stanoviskem ze dne 30. 7. 1993 však nový zakladatel (MD) změnil návrh na přímý prodej majetku předem určenému vlastníku - JUDr. Janu Hofmannovi.

Po předchozím doporučení MSNMP vláda usnesením ze dne 15. 9. 1993 č. 510 rozhodla o privatizaci ČSAD Klíčov přímým prodejem majetku předem určenému vlastníku - JUDr. Janu Hofmannovi, a to za účetní hodnotu zjištěnou ke dni prodeje.

Aktualizace PP4 byla provedena ke dni 30. 9. 1993.

Na podkladě výzvy FNM ze dne 6. 1. 1994 ministr dopravy rozhodnutím ze dne 6. 1. 1994 převedl ke dni 11. 1. 1994 majetek ČSAD Klíčov v hodnotě zjištěné ke dni 30. 9. 1993 ve výši 193 112 tis. Kč na FNM k realizaci přímého prodeje.

Dne 7. 1. 1994 byla uzavřena mezi FNM a JUDr. Janem Hofmannem „kupní smlouva o prodeji podniku“ s tím, že nabude účinnosti dne 11. 1. 1994 za podmínky, že bude nejpozději do 10. 1. 1994 uhrazena „předběžná kupní cena“. Předmětem prodeje byl majetek v účetní hodnotě 193 112 tis. Kč s tím, že tato předběžná cena bude upravena podle účetní závěrky ke dni

10. 1. 1994. JUDr. Jan Hofmann uhradil dne 10. 1. 1994 na účet FNM částku 193 112 tis. Kč.

Podle účetní závěrky ke dni 10. 1. 1994 byla upravena kupní cena na částku 76 866 tis. Kč. Rozdíl mezi uhrazenou částkou ve výši 116 246 tis. Kč byl JUDr. Janu Hofmannovi vrácen dne 10. 3. 1994 (viz dále).

II. SKUTEČNOSTI ZJIŠTĚNÉ PŘI KONTROLE

I když průběh privatizace majetku kontrolovaných subjektů nevykázal podstatná formální porušení privatizačních postupů, bylo zjištěno, že u PP2 a PP4 změnil zakladatel původní návrhy metody privatizace majetku na prodej předem určenému vlastníku za hodnotu vycházející z Formuláře 2(B) bod 14 závazné osnovy pro vypracování privatizačního projektu (dále jen „závazná osnova“).

Navržená forma prodeje však neumožnila zahrnout do hodnoty majetku vymezeného Formulářem 2(B) závazné osnovy veškerý privatizovaný majetek věrohodně a úplně, a tím i určit ve smlouvě mezi FNM a nabyvatelem odpovídající kupní cenu.

a) PP2 - privatizace ČSAD SVT

Přvotní návrh PP2, zpracovaný vedením ČSAD SVT, navrhoval vyčlenit majetek ČSAD SVT v rozsahu souhrnu práv k provozování automatizovaného místenkového systému (dále jen „AMS“) a privatizovat formou veřejné soutěže.

Privatizační komise MHPR doporučila přepracovat PP2 na privatizaci metodou prodeje předem určenému vlastníku - ČSAD Služby výpočetní techniky Praha, s. r. o., za hodnotu uvedenou ve Formuláři 2(B) bod 14. Souhrn práv k provozování AMS, jakožto jiné majetkové hodnoty sloužící k provozování podniku, tak nebyl oceněn. Důvody, které vedly privatizační komisi k tomuto doporučení, nebyly doloženy.

Z celkového majetku podniku byl vyčleněn majetek, který měl být vrácen právníkům osobám podle zvláštních předpisů ve smyslu § 3 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, a AMS, se kterým je spojeno autorské právo zaměstnanců ČSAD SVT (viz § 11 odst. 6 zákona č. 92/1991 Sb., v tehdy platném znění).

AMS včetně souhrnu práv k jeho provozování byl převeden „Smlouvou o převodu duševního majetku“, uzavřenou podle § 269 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Tento převod proběhl mezi ČSAD SVT a nabyvatelem, přičemž do ukončení kontroly nebyly dořešeny smluvní vztahy mezi autory AMS, ČSAD SVT a nabyvatelem.

V době uzavření smlouvy tedy ČSAD SVT neměly práva, která byla jejím předmětem.

b) PP4 - privatizace ČSAD Klíčov

Prvotní PP4 navrhoval převod podniku do právní formy akciové společnosti s použitím investičních kupónů a přímý prodej 58 % akcií zahraničnímu zájemci. Po nedodržení privatizačních podmínek zahraničním zájemcem privatizační komise MD doporučila metodu přímého prodeje majetku předem určenému vlastníku - JUDr. Janu Hofmannovi.

Použitá metoda umožnila v průběhu privatizace nevěrohodné určení hodnoty majetku privatizované jednotky ve smyslu Formuláře 2(B) bodu 14 závazné osnovy.

Kontrolou u ČSAD Klíčov bylo zjištěno, že:

- vedení účetnictví ČSAD Klíčov bylo od vzniku státního podniku nevěrohodné,
- nebylo doloženo přezkoušení účetní závěrky roků 1990, 1991 a 1992 (viz § 9 odst. 5 zákona č. 111/1990 Sb., o státním podniku),
- účetní písemnosti ČSAD Klíčov byly zničeny v důsledku zatopení skladu, ve kterém byly uloženy. Jako pojistná událost bylo zničení doloženo a bylo zlikvidováno pojišťovacím ústavem. Skutečnost, že účetní písemnosti byly uloženy v tomto skladu, dokladuje kontrolovaná osoba sdělením odpovědného pracovníka skladu řediteli ČSAD Klíčov.

Ve smyslu ustanovení § 9 odst. 5 zákona č. 111/1990 Sb. pověřil zakladatel osobu k přezkoušení účetních závěrek ČSAD Klíčov za roky 1991 a 1992. Zprávy o výsledku přezkoušení zakladatel nepředložil.

Z výše uvedených důvodů nelze rekonstruovat účetnictví za roky 1990 až 1993, a tím i určit příčiny enormního kolísání hodnoty majetku ČSAD Klíčov v průběhu privatizace tak, jak byla uváděna ve Formuláři 2(B) v bodu 14 závazné osnovy (od 310 566 tis. Kčs do 76 866 tis. Kčs). Uvedená hodnota majetku byla významná pro rozhodnutí vlády a určující pro stanovení kupní ceny.

III. SHRnutí

Kontrola neshledala zjevných formálních pochybení příslušných státních orgánů činných při privatizaci státních podniků bývalého podniku ČSAD KNV Praha (což je spíše důsledek nedokonalých a neúplných „privatizačních pravidel“, které např. důsledně neupravují postup státních organizací při privatizaci majetku, ke kterému se váže autorské právo, nevymezují státním organizacím povinnost předarchivní péče k písemnostem z jednání privatizačních komisí apod.). Z hlediska věcného lze zpochybnit privatizační návrhy MD, které v případě privatizace ČSAD Klíčov a ČSAD SVT nemohly zajistit věrohodné ocenění privatizovaného majetku.

V případě privatizace ČSAD SVT se jedná o nemožnost ocenění duševního vlastnictví účetními metodami a v případě privatizace ČSAD Klíčov byla určena cena privatizovaného majetku na základě nevěrohodně vedeného účetnictví.